

EUROPEAN POLICY BRIEF

Cercetarea care a condus la aceste rezultate a fost finanțată prin programul de cercetare și inovare al Uniunii Europene Horizon 2020 în temeiul acordului de finanțare nr. 649263.

"Autorul este singurul responsabil pentru conținutul său; acesta nu reprezintă opinia Comisiei Europene și Comisia nu este responsabilă pentru orice posibilă utilizare a datelor pe care le conține."

MOVE

CARTOGRAFIEREA MOBILITĂȚII - MIJLOACE, INSTITUȚII ȘI EFECTE STRUCTURALE ALE MOBILITĂȚII TINERILOR

Cea de-a doua Sinteză a recomandărilor de politici rezultată din proiectul MOVE oferă recomandări bazate pe rezultatele generale ale proiectului, cu accent special pe analizele efectuate asupra părților calitative și cantitative care vizează indicarea modului de îmbunătățire a calității a șase tipuri de mobilitate în UE

Aprilie 2018

INTRODUCERE

Sinteza a doua a recomandărilor de politici prezintă rezultatele cercetării proiectului MOVE, bazate pe o abordare integrată, multinivel în scopul studierii modelelor de mobilitate a tinerilor din diferite perspective. Ambiția generală a proiectului MOVE este aceea de a oferi rezultate în domeniul cercetării în scopul îmbunătățirii condițiilor de mobilitate a tinerilor în Europa și reducerii efectelor negative ale mobilității prin identificarea modalităților de bună practică, favorizând astfel dezvoltarea durabilă și bunăstarea.

În cadrul proiectului MOVE s-au efectuat cercetări detaliate asupra a șase tipuri de mobilitate în rândul tinerilor: schimbul de elevi, mobilitatea pentru activitatea de voluntariat, pentru muncă, pentru studii superioare, pentru educație și formare profesională (VET) și pentru antreprenoriat. Cercetarea a fost efectuată în șase țări: Germania, Ungaria, Luxemburg, Norvegia, România și Spania.

Această Sinteză se bazează pe principalele rezultate ale abordărilor calitative și cantitative concentrându-se pe mediile și experiențele indivizilor, pe angajamentul lor față de mediul acestora, pe capitalul social și pe lanțurile de mobilități ulterioare. Materialul se concentrează în special asupra dimensiunilor care descurajează și încurajează mobilitatea, precum și asupra impacturilor pozitive și negative asupra mobilității. Aceste dimensiuni identificate sunt:

1. relațiile sociale
2. posibilitatea de a învăța
3. dezvoltarea individuală
4. calitatea de membru al unei organizații
5. structura socio-economică și oportunitatea
6. dualitatea existenței
7. mobilitate suprapusă.

Aceste aspecte sunt analizate mai jos ca fiind esențiale pentru formularea de recomandări privind îmbunătățirea calității mobilității tinerilor în UE.

DOVEZI ȘI ANALIZE

În cadrul Pachetului de lucru calitativ (WP3) au fost realizate 206 interviuri detaliate concentrate asupra problemelor tinerilor mobili, în scopul de a profita de experiențele tinerilor din timpul mobilității lor sau de a le reconstrui retrospectiv; aceste interviuri au fost completate de 36 interviuri cu experți în domeniul mobilității tinerilor. Analiza a condus la identificarea următoarelor modele de mobilitate:

- Colegii văzuți precum incubatori de mobilitate
- Posibilitatea de a învăța ceva nou prin mobilitate
- Munca și educația formală, ca modele care permit adoptarea acestora la nivel național
- Participarea organizațională, ca esență a mobilității
- Tineret cu practici ambivalente
- Dilema „ușii rotative”.

Ancheta cantitativă (WP4) a dezvoltat rezultatele obținute în cele două pachete de lucru anterioare. Partea cantitativă a proiectului a abordat factorii, motivațiile, experiențele și aspectele care descurajează și încurajează mobilitatea, precum și experiențele persoanelor nemobile în ceea ce privește mobilitatea. Ancheta a oferit rezultate pe baza unui set de date combinat care include 8.706 respondenți: 5.499 respondenți din sondaj și 3.207 din ancheta prin tehnica bulgărilor de zăpadă, cu scopul de a obține o compoziție mai echilibrată între tipurile de mobilitate, precum și între tipurile de persoane mobile și nemobile. Aceasta a permis analizarea aspectelor centrale ale mobilității, inclusiv:

- principalele motivații ale mobilității, diferențiate în funcție de tipul de mobilitate, de ex. în cazul mobilității în scop educațional față de mobilitatea ocupațională, precum și în funcție de elemente macro-determinante
- surse de informații referitoare la mobilități
- rolul procesului agentic pentru mobilitate în rândul tinerilor
- rolul capitalului social și al rețelelor de socializare în mobilitatea tinerilor
- așteptările cu privire la planurile de mobilitate și de carieră

- activitățile transnaționale și identitatea tinerilor.

Pachetul de lucru 5 (WP5) a reunit rezultatele pachetelor de lucru anterioare, cu scopul de a obține o imagine completă a modelelor de mobilitate a tinerilor. Pachetul de lucru a inclus triangularea analizelor privind modelele de mobilitate, factorii pro și contra mobilitate și efectele pozitive și negative ale mobilității. În plus, s-au explicat diferențele, făcând legătura dintre rezultate și cele mai recente cadre organizaționale și juridice, fiind încheiate prin formularea recomandărilor privind politicile și a raportului final al proiectului.

Secțiunea de mai jos se axează pe interpretarea rezultatelor proiectului, care sunt deosebit de relevante pentru formularea recomandărilor de politică în scopul îmbunătățirii calității mobilității tinerilor. Rezultatele prezentate mai jos se bazează pe utilizarea încrucișată a datelor diferitelor pachete de lucru și a metodologiilor aplicate.

Principalele rezultate ale proiectului

1. Dimensiunea raporturilor sociale

Colegii cu rolul de incubatori de mobilitate sunt unul dintre modelele de mobilitate centrale care au fost identificate în analiza calitativă și indică modul în care relațiile sociale cotidiene dar și organizațiile pot susține mobilitatea tinerilor. Relațiile de tip colegial sunt, de fapt, contextul principal în care are loc nașterea ideii de mobilitate, stimularea sau descurajarea mobilității tinerilor. Prietenii joacă un rol semnificativ în mobilitatea tinerilor. Mai mult decât atât, rezultatele sondajelor arată că prietenii dețin un rol puțin mai influent cu privire la mobilitatea din motive de educație (35,3%) și exercită mai puțină influență în ceea ce privește mobilitatea legată de muncă (30%). De asemenea, rețelele colegiale sunt considerate surse utile de informare privind mobilitatea. Un număr mare de tineri se bazează pe informațiile legate de mobilitate furnizate de către prieteni (35,7%), precum și de către rețelele de socializare, acestea fiind, de asemenea, printre canalele cele mai populare de identificare a informațiilor (25,7%).

Prin urmare, mobilitatea nu se manifestă spontan într-un mediu vid, ci este mai degrabă înrădăcinată (încorporată) în rețelele sociale. Pentru tinerii mobili, colegii sunt în special prieteni cu experiență de mobilitate; de asemenea, colegii sunt și alte persoane (adică rude, frați, cunoștințe) cu experiență de mobilitate anterioară sau actuală. Acest lucru se regăsește și în rezultatele sondajului cantitativ care arată că, în special pentru tinerii în mobilitate pe distanțe lungi, 63,2% dintre respondenții mobili au prieteni care au participat la programe de schimburi pentru studenți, 42,4% au prieteni care au studiat în străinătate și 51,4% au comunicat că prietenii lor le-au recomandat să studieze în străinătate. Mai mult decât atât, colegii exercită, de asemenea, influență în procesul de luare a deciziilor: au o importanță centrală nu numai în generarea planurilor de mobilitate ci și în asigurarea unei comunități cu rol de sprijin și în crearea unei noi forme de apartenență. Astfel, colegii sunt prezentați ca o resursă centrală în procesul efectiv de mobilitate, permițând tinerilor nu numai să abordeze mobilitatea, dar și să mențină formele existente de apartenență socială și să creeze altele noi, precum și să inițieze un dialog cu alți colegi.

2. Dimensiunea legată de posibilitatea de a învăța

Procesele de învățare ale tinerilor sunt strâns legate de mobilitate. Etapa pregătitoare în sine este deja interpretată ca un proces de învățare. Mobilitatea este văzută, printre altele, ca o „oportunitate imensă” pentru tineri pentru a-și îmbunătăți educația. Învățarea unei limbi străine ocupă primul loc pe listă. Tinerii încorporează limba în mobilitate; aceștia

devin mobili cu motivația de a-și îmbunătăți abilitățile lingvistice existente sau de a învăța o limbă nouă. Învățarea unei limbri străine este considerată drept cea mai importantă motivație care afectează mobilitatea în aproape jumătate dintre cazuri. Mai mult decât atât, învățarea și îmbunătățirea competențelor lingvistice are o importanță deosebită pentru toate tipurile de mobilitate; tinerii fac legătura dintre limba engleză și studiile și oportunitățile de angajare viitoare. Urmărind acest obiectiv prin mobilități diferite, tinerii se deplasează în țările vorbitoare de limbă engleză și practică limba engleză precum *lingua franca* în destinații internaționale, globalizate.

În același timp, limbajul reprezintă principala barieră în calea oricărui tip de mobilitate: peste o treime din participanții la sondajul referitor la mobilitate (32,4%), au subliniat lipsa de competențe lingvistice suficiente drept o barieră în calea mobilității, aceasta fiind de asemenea cea mai importantă barieră în rândul celor care nu participă la mobilitate (42,7%).

3. Dimensiunea de dezvoltare individuală

Pe măsură ce tinerii conștientizează că au învățat multe lucruri, mobilitatea este prezentată ca un context în care numeroase tipuri de învățare au loc în diferite moduri și pot conduce nu numai la învățarea limbilor străine, ci și la o nouă re poziționare a propriei persoane, la independență și adaptare la organizații. În acest fel, tinerii mobili conectează propria mobilitate la dorința lor de a deveni independenți și de a „ieși” din cotidian. Aceste ambiții pot fi încadrate într-un set specific de practici de tineret. Mobilitatea este văzută ca un proces de a deveni independent, ca o șansă de a învăța să mergi mai departe și de a-ți croi propriul drum, în afara cadrului familial. În mod caracteristic, acest lucru este plasat în contextul istoricului lor privind învățarea în calitate de tineri. Efectul de învățare este deosebit de evident în ceea ce privește tinerii înșiși și rezultatele și realizările acestora. Datele arată că aceste practici sunt contextualizate de majoritatea tinerilor ca fiind relevante pentru grupul lor de vârstă. Analizele calitative oferă exemple cu privire la „a trăi tinerețea” prin strategii individuale de a face față și prin a se descurca în condițiile unor provocări birocratice. De asemenea, mobilitatea permite tinerilor să descopere aspecte ale personalităților lor, oferind un impuls puternic pentru dezvoltare, atât în viața profesională, cât și în cea personală. Datele calitative confirmă faptul că mobilitatea este înțeleasă ca un proces care ajută la dezvoltarea unor noi perspective și la crearea unor forme de apartenență socială, auto-poziționare și căutare a independenței, toate acestea fiind încadrate în afara sferei familiare. Tinerii subliniază, de asemenea, oportunitățile pe care le oferă mobilitatea în ceea ce privește identificarea de noi modalități și poziționarea în relațiile sociale de la noile destinații. În ansamblu, mobilitatea este prezentată ca un context în care învățarea este nu numai posibilă, ci și necesară. Tinerii fac ceea ce se așteaptă de la ei din punct de vedere social: învață ceva. Acest proces de învățare și posibilitatea de a „face altceva” (de ex. în loc de a învăța în contexte formale, instituționale, cum ar fi școlile și universitățile) legitimează mobilitatea. Mobilitatea în sine nu este suficientă pentru a fi numită mobilitate de tineret și trebuie îmbogățită prin activități și procese suplimentare - de învățare - pentru a fi considerată mobilitate a tinerilor.

În acest fel, învățarea prin mobilitate este la fel de importantă ca toate tipurile de mobilitate pentru tineri, inclusiv mobilitatea pentru muncă (adică ocuparea forței de muncă, antreprenoriatul). Mobilitatea permite tinerilor fie îmbunătățirea condițiilor de muncă (31,2%), fie îmbunătățirea oportunităților de dezvoltare personală și profesională (28,7%).

4. Dimensiunea de membru organizațional

Pregătirea și organizarea mobilității sunt amândouă privite ca un proces provocator pentru

tineri. Ipoteza este că oamenii sunt mai ușor mobili atunci când sunt membri ai unei anumite organizații. Pentru a deveni mobili, tinerii trebuie să devină membri ai organizației, nu neapărat în sensul literal, ci în sensul că trebuie să li se atribuie un anumit rol de membru, să fie acceptați mai mult sau mai puțin formal și să dovedească propriile abilități. Cea mai importantă participare ca membru se obține prin dobândirea calității de membru în categoria căreia i se adresează programul de mobilitate: în cazul mobilității elevilor, rolul tinerilor ar fi să fie mobili în calitate de elevi; în cazul mobilității în câmpul muncii, rolul lor este acela de a fi lucrători mobili etc. Tinerii sunt deci mereu mobili deoarece sunt membri ai unei organizații și nu ca indivizi autonomi. Odată ce tinerii s-au încadrat într-o organizație, dacă au dobândit o anumită calificare/un rol în cadrul organizației care le dă dreptul să facă acest lucru, aceștia pot deveni mobili.

Adesea, mobilitatea este cea care îi determină pe tineri să se descurce singuri. Chiar și pregătirea pentru mobilitate se bazează pe propriile resurse. Potrivit rezultatelor sondajului, în loc să se bazeze pe sprijinul organizațiilor, tinerii preferă propriile lor surse, mai informale, de informație și folosesc surse personale, cum ar fi motoarele de căutare pe internet (48,5%), prietenii (35,7%) și recomandările profesorilor (32,1%). Comunitățile online/rețelele sociale și site-urile universitare sunt, de asemenea, populare pentru obținerea de informații privind mobilitatea (peste 25%). Bazându-se pe diferite surse de informare și contactând organizațiile legate de mobilitate, variază în funcție de tipurile de mobilitate. În timp ce tinerii din domeniul mobilității educaționale tind să se bazeze mai mult pe surse informale, cum ar fi sfaturile profesorilor și motoarele de căutare, și mai puțin pe canalele oficiale, cei care se află în mobilitate pentru muncă nu se bazează pe canale oficiale: foarte puțini (peste 1%) menționează EURES, urmată de portaluri de specialitate, agenții de ocupare a forței de muncă și site-uri guvernamentale.

5. Dimensiunea structurii socio-economice și a oportunității

Semnificația relațiilor între colegi și a familiei indică cât de mult depinde mobilitatea tinerilor de comunitățile personale și, prin urmare, de modul în care aceste comunități sunt integrate în mobilitatea tinerilor ca o formă de securitate socială de fond și de capital social, cultural și economic. Aceste modele sunt considerate contexte personale de mobilitate. Părinții au o influență majoră asupra procesului de luare a deciziilor de către tineri și peste o treime dintre tineri (38,2%) au afirmat că au luat în considerare opinia și sprijinul acestora. Rezultatele arată că sprijinul familial este principala sursă de finanțare a mobilității (46,1%) alături de fondurile private și economiile (32,0%). Factorii socio-economici individuali determină modelele de mobilitate sau de absență a mobilității: nivelul de educație al tinerilor și nivelul de educație al părinților (considerat proxy pentru statutul socio-economic) au un impact pozitiv asupra mobilității. Contextul familial (părinții și bunicii) în ceea ce privește mobilitatea (care au trăit în străinătate în timpul vieții) are, de asemenea, un impact pozitiv; la fel și vârsta respondentului.

Inegalitatea socio-economică împiedică tinerii să devină mobili și se consideră ca fiind unul dintre obstacolele majore în calea mobilității. Nu toți tinerii au aceleași condiții financiare bune pentru a deveni mobili, nu provin din clase sociale similare și, în plus, s-au observat diferențe semnificative între țări în cea mai mare parte a analizelor produse, ceea ce tinde să fie numit noua diferențiere Nord – Sud în Europa (Landesmann și Leitner, 2015). Prin urmare, lipsa resurselor financiare (21,8%) constituie o barieră puternică ce împiedică oamenii să devină mobili. Lipsa de finanțare pentru mobilitate este chiar mai mare pentru non-mobili (35,6%) și ar trebui considerată un obstacol central pentru mobilitate, împreună cu insuficiența competențelor lingvistice.

6. Dimensiunea dualității existenței

În rezultatele calitative vedem cum tinerii asociază mobilitatea și plecarea de acasă cu dorința de a „evada”. Ideea evadării este strâns legată de tineret. În sensul clasic, implică evadarea din contextele familiale înguste și, în mod similar, din contextele școlare înguste. Mobilitatea tinerilor, la rândul său, este caracterizată de o dublă conotație a evadării. Pe de o parte, faza ce caracterizează tinerețea este determinată de separarea, dezangajarea și ieșirea tinerilor din contextele menționate mai sus. Este vorba de evadarea și eliberarea spațiului de care se dispune pentru sine, despre urmărirea propriului drum, diferit de căile pe care alții le-au urmat înainte. Acest drum al fiecărei persoane nu este de obicei specificat. Aceasta este ideea generală cu privire la tinerețe: fiecare tânăr poate pune stăpânire pe propriul spațiu pentru a se dezvolta independent. Pe de altă parte, în această privință, mobilitatea este o formă geografică de evadare. A fi mobil se compară cu a lăsa ceva în urmă, a merge în altă parte, ajungând la o destinație. Cu toate acestea, este mai degrabă un proces de „mutare într-un loc” decât unul de „plecare din propriul spațiu”: în timp ce devine mobil, tânărul experimentează practici care reprezintă introducerea în structurile și procedurile birocratice, la noile practici ale vieții de zi cu zi, la norme și practici ale societății lucrătoare, etc. Mobilitatea tineretului nu poate fi văzută ca o modalitate de a evada, ci ar trebui privită mai degrabă ca o inițiere, o cale de pătrundere în contextul societății (i.e. educație, muncă și familie) într-o anumită țară. Dilema „evadării” sau a „plecării dintr-un loc pentru a se muta în alt loc” se explică într-unul dintre modelele de mobilitate dezvoltate din date calitative și include dificultatea de a gestiona în mod adecvat distanța. Tinerii se află în permanență în diferite locații prin utilizarea rețelelor de socializare și a telecomunicațiilor; în acest fel, nu pot părăsi niciuna din locații. Dorința de a se desprinde de ceea ce se cunoaște și de a descoperi necunoscutul pe cont propriu poate fi astfel îndeplinită doar parțial din cauza restricțiilor și obstacolelor contextuale.

În plus, dualitatea „mutării într-un nou mediu” sau a „ieșirii dintr-un context” este amplificată de practicile sociale transnaționale în care tinerii sunt angajați în țara de destinație. Atât datele calitative cât și cele cantitative confirmă faptul că, inclusiv în urma mobilității, tinerii tind să mențină mai mult contactul cu cunoștințele în țara de origine decât cu cei din țara de reședință. Conform rezultatelor sondajului, mai puțin de jumătate dintre tineri mențin contactul săptămânal cu prietenii din țara lor de destinație. În plus, mai multe analize privind transnaționalismul social în țara de destinație evidențiază constatările calitative: întregul grup de mobilitate, de ex. în contextul mobilității studenților, pare uneori a trăi într-o lume separată. Se creează un fel de „cerc”/mediu aparte, căruia tinerii îi pot aparține sau nu. Tinerii remarcă faptul că astfel de „cercuri” se formează și există nu numai în viața privată, ci și la locul de muncă, în care persoanele locale și străinii interacționează în cercuri separate. În cele din urmă, acest lucru nu înseamnă că mobilitatea în rândul tinerilor din Europa se desfășoară în întregime în contextul relațiilor dintre colegi și că tinerii nu părăsesc niciodată cercul colegilor și instituției. Aceasta este o situație centrală, dar în același timp deosebit de permeabilă. Atunci când tinerii sunt mobili, această mobilitatea face ca relațiile lor să devină transnaționale.

Deși această transnaționalizare poate fi planificată, reprezintă totodată și ceva care apare ca parte a unui proces. Procesul de mobilitate nu implică doar un singur pas, acela de a locui în străinătate sau de a reveni în țara de origine. Se manifestă, în schimb, o serie de evenimente interconectate (adică o persoană face legătura cu o altă persoană), așa cum se poate observa și în cadrul relațiilor.

7. Mobilități concomitente sau succesive

Când se înregistrează pentru prima dată, mobilitatea este o provocare și produce o amintire de lungă durată, formând astfel viitorul tinerilor care participă. În același timp, o dată ce au participat la un program de mobilitate, tinerii sunt dornici de a participa la un nou proiect de mobilitate. Așteptările viitoare ale acestora se modifică: mai mult de jumătate (54,5%) dintre tinerii care sunt în prezent mobili consideră mobilitatea ca făcând parte din viața lor viitoare; aceasta este, de asemenea, foarte prezentă în rândul tinerilor cu experiență de mobilitate precedentă (40%).

Factorii financiari, organizaționali și logistici determină, de asemenea, mobilități succesive: analizele calitative arată că mobilitățile sunt combinate între ele. În unele cazuri, tinerii se mișcă dintr-un loc în altul și la încheierea unui tip de mobilitate, încep un alt tip, de multe ori conectând până la cinci mobilități într-un singur loc de destinație. Exemple de succesiuni ale mobilităților se bazează pe strategii de menținere a mobilității în ciuda limitărilor birocratice, juridice și financiare ale unor contexte de mobilitate în cadrul programelor de mobilitate ale UE (un exemplu de concatenare a mobilității: o persoană a venit să studieze într-un program de masterat, a făcut apoi un stagiu în paralel cu studiul și a început și o activitate de voluntariat, care a condus-o apoi la antreprenariat). Mai mult decât atât, în alte cazuri tinerii repetă aceleași tipuri de mobilitate de mai multe ori, ceea ce este comun, de exemplu în cazul serviciului de voluntariat.

IMPLICAȚII PENTRU POLITICI ȘI RECOMANDĂRI

Îmbunătățirea calității mobilității tinerilor în Europa

Recomandările de mai jos au fost formulate în mod specific pentru Sinteza recomandărilor de politici II, cu accent pe îmbunătățirea calității a șase tipuri de mobilitate.

1. Recomandări privind mobilitatea în cadrul învățământului superior

Mobilitatea studenților în Europa se caracterizează în principal ca fiind pe termen scurt, adică studenții petrec doar unul sau două semestre în cadrul unei instituții din străinătate și o structură de sprijin instituțională bine dezvoltată este foarte importantă. Aceasta include personal suficient și competent care să furnizeze informații într-un interval de timp rezonabil, atât în cadrul instituțiilor care trimit, cât și al celor care primesc tineri mobili. Procedurile prestabilite și transparente determină ca pasul către o mobilitate realizată să fie mai ușor, atât pentru studenți, cât și pentru instituții.

- **Interesul pentru mobilitatea în învățământul superior ar putea fi deja trezit în perioada de mobilitate a elevilor.** Mobilitatea produce mobilitate: conștientizarea altor posibilități de mobilitate (de ex. mobilitatea în învățământul superior) ar trebui să aibă loc de la o vârstă fragedă. În acest sens, posibilitatea de a dobândi sau de a-și menține **competențele în diferite limbi** ar trebui oferită pe scară largă și gratuit, adică să fie inclusă în general în învățământul școlar și în învățământul terțiar. Calitatea învățământului lingvistic ar trebui îmbunătățită. **Multilingvismul** existent în rândul tinerilor ar trebui considerat o resursă în societate și ar trebui recunoscut ca atare și la nivel politic și sprijinit de către sistemul public. Învățarea limbilor străine în școli ar trebui încurajată cât mai curând posibil.

- În timpul procesului de selecție trebuie luate în considerare inegalitățile. Ar trebui să existe **programe pentru studenții defavorizați, care să fie adaptate și definite** astfel încât să corespundă nevoilor acestora. Aceste programe ar trebui, de asemenea, să fie completate de programe de mobilitate virtuală și de alte mijloace prin care studenții să fie ajutați să beneficieze de o mobilitate facilitată. Adesea, tinerii dezavantajați nici măcar nu iau în considerare participarea la un program (deoarece participarea implică cheltuieli financiare), deci instituțiile relevante ar trebui să acționeze mai degrabă la început decât să aștepte acțiunea studenților.
- **Dificultăți la finanțare:** lipsa de fonduri reprezintă un obstacol major în calea mobilității, în special în țările periferice. Bursele de studiu **nu sunt suficiente pentru a acoperi costurile**, prin urmare ar trebui introduse fonduri pentru studenții defavorizați, astfel încât mobilitatea să reducă - în loc de a le perpetua - inegalitățile existente. Este necesară luarea în considerație a unei anumite flexibilități în schema economică a programului Erasmus+ pentru a permite desfășurarea unei munci plătite pe timpul mobilității și, de asemenea, ar putea fi majorat numărul altor tipuri de mobilitate (mobilitate pe termen scurt pentru cei care nu au mijloacele financiare pentru a se deplasa pe o perioadă mai lungă de timp).
- **Surse de informare: ar trebui îmbunătățite structurile de coordonare și sprijin din cadrul instituțiilor de învățământ superior (ÎS) care trimit și găzduiesc tineri mobili.** Adesea, multe departamente nu sunt în contact cu birourile internaționale, acest lucru creând dificultăți la acreditarea studenților din anumite țări. În plus, studenții internaționali nu pot accesa toate clasele din instituțiile de învățământ superior gazdă (sau procesul de depunere a cererilor nu este clar pentru toate persoanele implicate în instituțiile de trimitere și de găzduire a tinerilor);
- **Transferul de cunoștințe între colegi** este o modalitate foarte eficientă de a răspândi informații, dar nu este atât de comună, deoarece nu există un sistem concret în acest sens. Atunci când studenții se întorc în urma unei perioade de mobilitate, ar trebui să existe un sistem de difuzare a cunoștințelor acestora, care să fie un mix de schimburi reciproce între colegi și de coordonare la nivelul instituțiilor de învățământ superior;
- **Reducerea exigențelor instituționale excesive.** Procesul de înscriere într-un program de schimb pentru studenți ar trebui facilitat: în prezent, acest proces este în continuare deosebit de birocratic, implicând un volum mare de documente transferate între instituții și fără coordonare între instituțiile relevante. Programele precum cele de schimb ar trebui să stabilească drept prioritate simplificarea procedurilor de aplicare.

2. Recomandări privind mobilitatea pentru activitate de voluntariat

Activitatea voluntară are o importanță socială în crearea capitalului social și în promovarea valorilor cetățeniei active și a responsabilității sociale, stimulând în același timp dezvoltarea personală și profesională. Există totuși diferite obstacole pe care tinerii le întâmpină înainte, în timpul și după perioada de mobilitate ca voluntari.

- Problemele financiare reprezintă principalul obstacol în calea mobilității tinerilor. **De aceea, sunt necesare sisteme mai elaborate de sprijin financiar** pentru a ușura această situație: este nevoie atât de un sprijin financiar mai extins, cât și de un sistem elaborat de sprijinire a tinerilor care dispun de resurse financiare mai reduse.

- Lipsa informațiilor în rândul celor care nu reprezintă ținta principală a programelor de mobilitate a tinerilor și dezinformarea generală pot fi atenuate după cum urmează: Pentru a informa tinerii în mod unitar cu privire la oportunitățile de care dispun, **noile „media” digitale Web 2.0** precum Twitter, Facebook, Instagram etc., ar trebui utilizate în sens mai larg. Răspunsurile la întrebări sunt interactive (fenome de filtrare, filtre extreme și efect de consolidare), prin urmare este necesară **activarea unor sfere interactive de informații** care sunt deschise, adaptabile și prietenoase pentru tineri.
- Voluntariatul are un impact atât la nivel social, prin dezvoltarea unei bune relații de lucru cu colegii internaționali, cât și la nivel personal, în virtutea cunoașterii mai bune a acestora. Experiența mobilității contribuie la auto-reflecție și la revizuirea modului în care o persoană percepe mediul înconjurător: inclusiv relațiile cu colegii, **încurajând dezvoltarea unor noi relații cu colegii** care cresc în importanță și sunt folosite drept sursă de inspirație pentru experiențele de mobilitate. La acest nivel, o recomandare este aceea de a oferi tinerilor **posibilitatea de a-și împărtăși experiențele** prin **crearea de spații** pentru a reflecta asupra experiențelor lor, pentru a oferi **consiliere de tipul celei între colegi**: Atunci când organizațiile reușesc să ofere sprijin la un nivel foarte „personal” (în special în privința birocrăției, de ex., dacă cineva nu înțelege un formular), atunci când există structuri speciale care oferă ajutor prin mentori, foști voluntari etc, colegii mediază între organizații și tineri.
- Pentru a **învăța din mobilitatea tinerilor** pe care organizațiile o fac posibilă, acestea trebuie să creeze:
  - **contexte flexibile de activare**: sunt necesare elemente participative în organizații („care să coboare până la nivelurile de jos”), pentru ca experiențele și cunoștințele tinerilor despre nevoi, obstacole structurale, procese și posibilități organizaționale și provocări să fie aduse la cunoștința instituțiilor. Aceste procese „care să coboare până la nivelurile de jos” pot fi organizate participativ și pot crea noi spații în care colegii și alte persoane pot elabora simultan experiențele trăite.
  - În general, se solicită **transparență** la toate nivelurile: procesul de prezentare a cererii și criteriile de selecție ar trebui să fie transparente pentru toți. Organizațiile gazdă ar trebui să clarifice care sunt așteptările lor, pentru ca tinerii mobili să știe ce să aștepte de la serviciul lor de voluntariat. În cele din urmă, organizația de trimitere trebuie să precizeze clar în prealabil modalitățile în care vor și nu vor putea să-i sprijine pe tinerii mobili în timpul perioadei de mobilitate.

3. Recomandări referitoare la mobilitatea pentru muncă

Mobilitatea forței de muncă reprezintă un moment de tranziție de la tinerețe la maturitate, de la educație la muncă, de la șomaj la angajare. Cu toate acestea, această tranziție nu este întotdeauna directă. Odată ce tinerii devin mobili, ei se exprimă tot mai vag în ceea ce privește revenirea lor în țara de origine. Mobilitatea forței de muncă **nu este la fel de structurată precum alte tipuri de mobilitate**. Intrarea pe piața muncii este uneori problematică pentru tineri în țările de destinație.

- **Informațiile** sunt disponibile pentru tineri, dar este dificilă filtrarea diferitelor surse. Prin urmare, este esențială implicarea centrelor de tineret și a programelor pentru a disemina informații referitoare la oportunitățile de mobilitate a tinerilor, inclusiv la **oportunitățile de angajare**.

- Informațiile oficiale sunt disponibile dacă pot fi identificate. Cu toate acestea, tinerii se bazează în principal pe canalele informale atunci când caută locuri de muncă în străinătate. **Sursele de informare informale**, cum ar fi o persoană de legătură, persoana semnificativă, comunicarea între colegi și organizațiile active de tineret, ar trebui încorporate în diseminarea informațiilor privind mobilitatea tinerilor în câmpul muncii.
- Mobilitatea pentru muncă este un tip de mobilitate nestructurată. Mai mult decât atât, pentru a spori mobilitatea tinerilor și pentru a ajuta tinerii să organizeze perioada de mobilitate, **organizațiile cu profit și companiile private** ar putea să se implice creând legătura între tineri și locurile de muncă din țările de destinație.
- Există nevoia de a **investi în lucrătorii tineri și în organizațiile de tineret** care pot ghida tinerii înainte de experiențele de mobilitate sau pot fi primii care au creat ideea de a fi „mobili” de la o vârstă fragedă.
- Mulți tineri rămân blocați în segmentul inferior al unei piețe a forței de muncă din țările de destinație și nu beneficiază de nicio asistență în încercarea de a evolua către un segment superior. Unii dintre ei nu își cunosc drepturile și oportunitățile în țările de destinație. Au nevoie de **consiliere pentru noii angajați**, adică de centrele din țările de destinație.
- Primul loc de muncă prin EURES este un nou program de ocupare a forței de muncă; totuși, ca și în cazul altor programe de mobilitate existente, acesta întâmpină dificultăți în a se adresa tinerilor. Astfel, atunci când diseminează informații despre programul lor, EURES trebuie să depună eforturi în ceea ce privește **calitatea** și nu doar cantitatea. **Plasare în loc de recrutare.**
- **Rezultatele cercetării/rezultatele** privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor ar trebui să fie **utilizate de către specialiști**. Rezultatele cercetării ar trebui să fie împărtășite tuturor celor care lucrează în sectorul tineretului (Comisia Europeană, organizațiile naționale, autoritățile locale, serviciile publice naționale, organizațiile de ocupare a forței de muncă, companiile, universitățile etc.) pentru a-și dezvolta modul de lucru în cadrul mobilității tinerilor potrivit acestora.

4. Recomandări referitoare la mobilitatea VET

Mobilitatea VET a fost studiată în Germania și Spania, ceea ce ne permite să elaborăm câteva recomandări diferite, deoarece sistemele VET și structurile instituționale împărtășesc aceleași obiective, dar au evoluții și rezultate diferite în aceste două țări. Mobilitatea VET în Germania iese în evidență față de mobilitatea în alte domenii, dar și față de practicile europene de mobilitate VET. Acest lucru se datorează în mare măsură implementării puternic instituționalizate și standardizate a programului Erasmus+. Mobilitatea VET germană este în mare parte stabilă de reglementările sale stricte privind formarea profesională duală sau școală. Durata mobilității VET spaniole este de obicei în jur de trei luni. Majoritatea studenților participanți primesc bursa de studiu la întoarcere.

- O mulțime de tineri nu sunt conștienți de VET drept domeniu de mobilitate. De aceea, este importantă elaborarea și dezvoltarea unor **campanii de sensibilizare** în rândul tinerilor, iar companiile trebuie să promoveze acest tip de mobilitate, munca și avantajele pentru tineri și companii.
- Pentru a ridica la alt nivel experiențele de lucru de nivel redus în timpul uceniciei precum și mobilitatea individuală, ar fi utilă crearea unei **baze de date a companiilor și a angajatorilor europeni** care doresc să primească studenții mobili, potrivit modelului altor tipuri de mobilitate (EVS).

- Ar trebui să existe **mai multă flexibilitate în finanțarea** mobilității profesionale și a formării profesionale. Acest lucru ar putea fi realizat, de exemplu, prin acordarea unei **mai mari autonomii Agențiilor Naționale** în gestionarea fondurilor.
- **Îmbunătățirea includerii** limbilor străine în planurile de studiu VET. Îmbunătățirea accesului la Sprijinul Lingvistic On-line pentru toți participanții la programul Erasmus.
- **Consolidarea resurselor umane din școlile VET** prin crearea unei poziții de „consultant pentru mobilitate”, integrată în rețele la diferite niveluri, care să permită mobilitatea studenților și profesorilor.
- **Creșterea mobilității cadrelor didactice.** Beneficiile trimiterii și primirii cadrelor didactice au ca rezultat dezvoltarea de rețele pentru viitoarele mobilități ale elevilor și sensibilizarea elevilor din domeniul VET.
- **Îmbunătățirea schemei de finanțare** pentru a se asigura că banii ajung înainte de plecarea studenților, astfel încât să se poată reduce barierele economice din calea VET, precum și pentru a **îmbunătăți sistemul de monitorizare** pentru a asigura calitatea formării (corelarea între studii și muncă) și a condițiilor de muncă.
- Deoarece studenții duali VET „lucrează” în companii de la început, pare posibil să **se promoveze schimburile de studenți VET în cadrul companiilor multinaționale** printr-un program specific de „internaționalizare și mentorat”, cu un proces redus de birocrație.

5. Recomandări privind mobilitatea elevului

Mobilitatea elevilor este prima experiență de mobilitate pentru majoritatea tinerilor; i-ar putea motiva și inspira să urmeze alte mobilități, cum ar fi mobilitatea educațională superioară, mobilitatea profesională și educațională, mobilitatea privind activitatea de voluntariat etc. De aceea, diferitele aspecte contribuie nu doar la formarea mobilității elevului ci și la formarea mobilităților succesive.

- Până în prezent, informațiile privind mobilitatea referitoare la schimbul de elevi nu au fost armonizate în țările UE. **Actorii din cadrul UE ar trebui să creeze o bază de date transversală sistematică.** O astfel de bază de date ar unifica, de asemenea, experiențele și practicile stabilite în domeniul mobilității elevilor și ar permite, de asemenea, evitarea dublelor activități efectuate de către actori diferiți.
- Ar trebui să se realizeze, de asemenea, **legătura/cooperarea între proiectele de cercetare** pe aceeași temă privind UE. Acest lucru ar putea fi coordonat de către organizațiile UE; inițiativele sub umbrela europeană, cum ar fi, de ex. Platforma europeană pentru mobilitatea învățării, ar putea organiza evenimente pentru cercetători și specialiști pentru a-și îmbogăți cunoștințele în domeniul mobilității elevilor.
- **Legătura/cooperarea** ar trebui, de asemenea, să fie mai bine implementată în ceea ce privește finanțarea pentru a spori schimbul de mobilitate al elevilor; ar trebui să existe programe/finanțări reciproce, precum și interacțiuni individuale/comunitare.
- Pentru a îmbunătăți mobilitatea elevilor, se poate învăța din **practicile deja dezvoltate** în domeniul educației non-formale și se pot folosi acele **practici de învățare non-formală** organizate în afara sistemului formal stabilit. Câteva exemple ar putea fi:
  - **pregătirea/mobilitatea profesorilor**, experiența și competența de învățare interculturală (importanța de a avea profesori cu experiență și competență interculturale sau de mobilitate pentru a lucra cu clase multiculturale și activitățile de timp liber multicultural ale elevilor participanți la programele de schimb)

- **impactul asupra comunității** (conștientizarea posibilelor beneficii ale comunităților care primesc elevi în programe de schimb și a eventualelor provocări: tinerii mobili interacționează cu colegii, profesorii și familiile gazdă și pot promova înțelegerea interculturală și sensibilitatea în viața de zi cu zi, inclusiv în rândul celor care nu au participat la programe de mobilitate. Cu toate acestea, tinerii se pot confrunta oricum cu ostilitate, stereotipuri negative și subinvestiții pe timpul șederii lor. Pentru a preveni aceste rezultate negative, comunitățile trebuie să dezvolte strategii și competențe adecvate pentru a participa la schimburile internaționale ale elevilor)
  - **instrumente/resurse** (învățarea non-formală oferă resurse disponibile online care ar putea fi utilizate în domeniul de mobilitate, de asemenea, pentru schimburile elevilor)
  - **învățarea individuală/de grup facilitată** (aranjamente privind atelierile, seminarele sau cursurile scurte pe teme diverse pentru a promova învățarea interculturală)
  - **încurajarea și facilitarea oportunităților non-formale** pentru experiențele de schimb interculturale
  - **reducerea șanselor pentru contactul în grup/creșterea șanselor pentru interacțiunile individuale.**
- **Pentru a facilita schimbul elevilor, instituțiile și programele ar trebui să asigure formarea flexibilă a schimbului elevilor, astfel încât acestea să fie incluzive.** Verificarea faptului că studenții dispun de diferite opțiuni, care să corespundă nevoilor tuturor tinerilor care se îndepărtează de contactul cu grupul și care promovează contactul individual (pereche de interacțiune).
  - Este important să se sporească competențele interculturale pentru tineri, interesul față de mobilitatea elevilor ar trebui să fie susținut de profesori și de familii care ar putea **introduce o cultură de primire cu strategii**, precum familiile gazdă.
  - **Programul școlar național ar trebui să asigure recunoașterea perioadei de studiu în străinătate**, astfel încât tinerii să nu fie nevoiți să repete un an de studii = coordonarea recunoașterii gradului/meritului și internaționalizarea proceselor de acreditare. Acest lucru ar trebui să fie susținut și coordonat de asemenea de către UE.
  - Stabilirea de **relații mentor-mentorat/ rețele între colegi.**

6. Recomandări privind mobilitatea antreprenorială

Mobilitatea antreprenorială este un proces specific: tinerii subliniază că ar trebui să „trăiască antreprenoriatul”. Mobilitatea antreprenorială este fragilă și sensibilă la schimbările socio-economice, atât în țările de trimitere, cât și în țările beneficiare. În consecință, pentru a sprijini interesul față de mobilitatea antreprenorială, se recomandă o ofertă sporită de formare profesională privind crearea unei afaceri.

- Participanții la nivel național ar trebui să **creze cursuri de formare și posibilități de schimb în crearea afacerilor în străinătate.**
- Pentru a sprijini mobilitatea tinerilor antreprenori, este important să se extindă și să se diversifice **posibilitățile de finanțare** și, în același timp, să se îmbunătățească transparența informațiilor privind accesul la resursele financiare și la proceduri.
- În general, spiritul antreprenorial ar trebui promovat în mod egal în țara de origine. Prin urmare, este important să se asigure **oportunități egale** pentru persoanele din diferite regiuni ale aceleiași țări.

- Stabilirea de **relații mentor-mentorat/ rețele între colegi**. Sistemele de susținere colegială sunt importante, în special pentru a facilita accesul la informații privind posibilitățile și procedurile de finanțare disponibile, pentru a facilita familiarizarea cu sistemele administrative din țara gazdă.
- Actorii instituționali au succes dacă tinerii antreprenori se întorc. Actorii ar trebui, astfel **să dispună de competențe majore pentru a-i sprijini pe tineri să se întoarcă**.
- Există diferite narațiuni privind succesul între tineri și instituții; unii tineri asociază „succesul” cu transformarea lor în antreprenori transnaționali, pentru unii „succes” înseamnă a fi antreprenori competitivi și inovativi în țara lor de origine. Formatul instituțional al programelor ar trebui **să ia în considerare narațiunile tineretului**.
- **Programele de sprijin** ar trebui, de asemenea, proiectate în **funcție de nevoile tinerilor** și nu în funcție de nevoile instituțiilor.
- Mărirea **beneficiilor protecției sociale acordate antreprenorilor din cadrul programului Erasmus+** (adică alocația pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă) pentru a le furniza suficiente resurse la timp, pentru a evita necesitatea de a avea un loc de muncă doar pentru a supraviețui și pentru a se putea dedica pe deplin activității lor antreprenoriale.
- **Îmbunătățirea coordonării** între diferiții actori și niveluri instituționale; există o multitudine de programe pe diferite niveluri de administrare, precum și pe cele private; există o nevoie puternică de îmbunătățire a comunicării, precum și calitatea și diseminarea informațiilor relevante privind mobilitatea în domeniul antreprenoriatului.
- **Armonizarea legislației privind antreprenoriatul în țările UE**, astfel încât să încurajeze activitățile antreprenoriale ale tinerilor și mobilitatea internațională în acest scop.
- Mobilitatea antreprenorială este uneori împiedicată de procedurile birocratice excesive în ceea ce privește documentele necesare creării unei afaceri. Procesul este și mai complex datorită limbilor noi din țările de destinație. **Procedurile online și informațiile** privind impozitele, asigurările etc. **trebuie furnizate în mai multe limbi** pe rețelele sociale.
- Mobilitatea antreprenorială este uneori considerată ca fiind un domeniu în care există discriminare de gen. Prin urmare, recomandăm **sprijinirea spiritului antreprenorial al femeilor** prin crearea de structuri și programe de sprijin pentru femeile antreprenor, în special pentru cele care au familie.

Referințe:

Landesmann, M. & Leitner, S. M. (2015). *Intra-EU Mobility and Push and Pull Factors in EU Labor Markets: Estimating a Panel VAR Model*. [Working Paper 120.] Vienna: Vienna Institute for International Economic Studies.

Obiectivul general al MOVE este acela de a oferi o contribuție informată în domeniul cercetării pentru îmbunătățirea condițiilor de mobilitate a tinerilor în Europa și reducerea efectelor negative ale mobilității prin identificarea modalităților de bună practică, favorizând astfel dezvoltarea durabilă și bunăstarea.

Principala întrebare a cercetării este: Cum poate fi mobilitatea tinerilor „bună” atât pentru dezvoltarea socio-economică, cât și pentru dezvoltarea individuală a tinerilor și care sunt factorii care favorizează/restricționează această mobilitate benefică?

Pe baza unei abordări interdisciplinare și pe mai multe niveluri de cercetare, obiectivele principale ale MOVE sunt:

1. să realizeze o analiză cuprinzătoare a fenomenului mobilității tinerilor în UE;
2. să genereze date sistematice despre modelele de mobilitate ale tinerilor în Europa pe baza studiilor de caz, a unui studiu privind mobilitatea și analiza datelor secundare;
3. să furnizeze o bază de date cantitativă integrată privind mobilitatea europeană a tinerilor;
4. să ofere un cadru teoretic bazat pe cercetare, în care se poate reflecta mobilitatea, contribuind astfel la dezbaterile științifice și politice;
5. să exploreze factorii care susțin și factorii care împiedică buna practică bazată pe o abordare integrativă cu dovezi calitative și cantitative;
6. să furnizeze cunoștințe și recomandări bazate pe dovezi pentru factorii de decizie politică prin dezvoltarea unor modele de bune practici
  - a. să propună recomandări informate de cercetare pentru intervenții pentru a facilita și îmbunătăți cadrele instituționale, juridice și programatice ale mobilității în ceea ce privește diferitele forme și tipuri de mobilitate, precum și condițiile/constrângerile mobilității tinerilor din Europa
  - b. să acorde consultanță și expertiză țărilor care se confruntă cu provocări semnificative legate de mobilitatea geografică a lucrătorilor tineri.

Abordare de ansamblu și metodologie

MOVE se bazează pe un design de cercetare pe mai multe niveluri și transdisciplinar. La nivel micro, obiectivul principal este reprezentat de tinerii și deplasările transfrontaliere, precum și de factorii care favorizează și cei care restricționează mobilitatea. La nivel median, se ține seama de domeniul organizațional al respectivului tip de mobilitate în cadrul reglementărilor legale naționale și internaționale. În cele din urmă, la nivel macro, datele sociale și economice la nivel național și regional vor fi reunite și analizate în ceea ce privește situația privind mobilitatea tinerilor.

Proiectul de cercetare MOVE este alcătuit din șase pachete de lucru care includ, pe lângă pachetul de management (WP 1), analiza datelor secundare (WP 2), șase studii de caz privind diferite forme de mobilitate (WP 3), un studiu privind practicile situate, experiențele și factorii de mobilitate pe baza unei eșantionări în două etape, inclusiv a unui sondaj (n = 5.499) și a unei anchete prin tehnica bulgărelui de zăpadă (n = 3.207) în rândul tineretului mobil și ne-mobil (WP 4), triangularea analizei calitative și cantitative (WP 5) și un pachet de lucru (WP 6) pentru comunicare, diseminare și exploatare.

Studiile de caz se bazează pe șase tipuri relevante de mobilitate a tinerilor în Europa, așa cum este descris mai sus în această scurtă Sinteză a recomandărilor de politici europene:

1. mobilitatea studenților pentru învățământul superior
2. voluntariat transfrontalier
3. mobilitatea pentru muncă
4. mobilitatea VET
5. program de schimb al elevilor

6. mobilitate antreprenorială.

Concentrarea asupra acestor șase tipuri de mobilitate ne permite să cercetăm diferitele aspecte ale mobilității dincolo de structura programelor specifice de mobilitate a tinerilor.

IDENTITATE PROIECT

NUME PROIECT	Maparea mobilității - căi, instituții și efecte structurale ale mobilității tinerilor în Europa (MOVE)
COORDONATOR	Assoc. Prof. Dr. Birte Nienaber, UNIVERSITATEA DIN LUXEMBURG, Luxemburg, birte.nienaber@uni.lu
CONSORȚIU	ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI – ASE București – București, România AGENCE EUROPEENNE POUR L'INFORMATION ET LE CONSEIL DES JEUNES ASBL – ERYICA – Luxemburg, Luxemburg DEUTSCHES JUGENDINSTITUT EV – DJI – München, Germania EURICE EUROPEAN RESEARCH AND PROJECT OFFICE GMBH – Eurice – Saarbrücken, Germania WESTERN NORWAY UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, – HVL – Sogndal, Norvegia ILUSTRE COLEGIO NACIONAL DE DOCTORES Y LICENCIADOS EN CIENCIAS POLITICAS Y SOCIOLOGIA – ICN – Madrid, Spania MISKOLCI EGYETEM – UNI MISKOLC – Miskolc, Ungaria STIFTUNG UNIVERSITÄT HILDESHEIM – UH – Hildesheim, Germania
SCHEMĂ DE FINANȚARE	Programul-cadru Horizont 2020 pentru Cercetare și Inovare (2014-2020), Provocarea societară 6 - „Europa într-o lume în schimbare: societăți inclusive, inovatoare și reflectivă”, numită YOUNG-2-2014, subiect „Mobilitatea tinerilor: oportunități, impacturi, politici”
DURATA	Mai 2015 - Aprilie 2018 (36 luni)
BUGET	Contribuție EU: 2.499.912,00 €
WEBSITE	http://move-project.eu/
PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE	Persoană de contact: Michaela Scheid, m.scheid@eurice.eu

Versiunea în limba română reprezintă o traducere a materialului original în limba engleză, cu scop exclusiv informativ. În caz de discrepanțe, va prevala originalul în limba engleză.